

evangelisch

De betekenis van de term 'evangelisch' is in de loop van de tijd sterk verschoven, vooral gedurende de laatste decennia.

Oorspronkelijk betekende het 'in overeenstemming met het evangelie' / met het nieuwe testament. Veelal kreeg evangelisch de betekenis van protestant (vooral in Duitsland). In deze zin komt de term in diverse namen voor, bijvoorbeeld in Evangelisch-Lutherse Kerk en Evangelische Gezangen (de hervormde kerkliedbundel die in 1803-1805 werd samengesteld). Ook de in 1846 in Engeland opgerichte Evangelische Alliantie (EA) was aanvankelijk een brede protestantse stroming.

Na de Tweede Wereldoorlog is de term nog gebruikt in brede zin, bijvoorbeeld in Evangelische Volks Partij (EVP, is bij het ontstaan van Groen-Links daar in opgegaan) en in de naam van de Utrechtse studentengemeente, oorspronkelijk 'Evangelische Universiteits Gemeente'. Na de opkomst van de Evangelische Omroep (EO) ontdekte men dat aankomende studenten de E.U.G. steeds vaker associeerden met de EO. Daarom is deze gemeente zich aan het begin van de jaren zeventig anders gaan noemen: 'EUG oecumenische studentengemeente'. Hierin verwijst EUG nog naar de oorsprong, net als bij de ANWB (die al lang geen wielrijdersbond meer is).

Gaandeweg werd de term steeds meer gebruikt in de zin van orthodox protestant. Zo kwam er een Evangelische Omroep (EO), en er ontstond een organisatie die zich bezig houdt met 'genezing' van homo's en lesbo's: de Evangelische Hulp aan Homofielen (EHAH).

Reeds in 1923 was er een kerkgenootschap dat, ontstaan vanuit een opwekkingsbeweging, de term 'evangelisch' in haar naam opnam: de Bond van Vrije Evangelische Gemeenten in Nederland, ontstaan onder invloed van het 19e eeuwse Réveil. Deze kerk van blijmoedige gelovigen nam een middenpositie in tussen de vrijzinnigen (die voor hen aanleiding waren om de Hervormde kerk te verlaten) enerzijds, en de meer zwaar op de hand zijnde kerken van de Afscheiding anderzijds.

Een herijking van het begrip evangelisch vond echter vooral plaats onder invloed van nieuwe bewegingen vanuit Amerika: de Pinksterbewegingen. Evangelisatie-bewegingen zoals van Billy Graham en gebedsgenezer Osborn vanaf de jaren zestig. Sommige evangelische en pinksterbewegingen zijn uitgesproken orthodox – men gelooft de bijbelverhalen woord voor woord letterlijk ('van koft tot koft'). Andere evangelische groepen staan meer in het midden, tussen fundamentalisme en moderne theologie in. Veel van deze nieuwe bewegingen kenmerken zich door een sterke nadruk op 'gaven van de geest', zoals gebedsgenezing en spreken in tongen. Zij hebben een extraverte geloofsbeleving, men zingt in de (soms massale) bijeenkomsten vooral zgn. opwekkingsliederen. In hun persoonlijk geloof hebben deze evangelischen een sterke band met Jezus ('Jezus in je hart hebben'). Een fantastisch overzicht over de rijke schakering aan evangelischen in Nederland anno 1996 is op [internet](#) beschikbaar.

Aan de ene kant hebben zich zo ook in Nederland tal van zgn. Pinksterkerken ontwikkeld, aan de andere kant zijn er ook door de Pinksterbeweging geïnspireerde christenen die lid blijven van de bestaande kerken en proberen daar hun invloed uit te oefenen. Men vindt ze vooral in de charismatische beweging die al vanaf 1957 een zekere doorbraak binnen de voornaamste protestantse kerken in Nederland kent, en zich vanaf 1972 in de Charismatische Werkgemeenschap Nederland georganiseerd heeft. De evangelische invloed binnen de PKN is groter. Zo bestaat er de Evangelische Werkgemeenschap: een club van PKN-leden die proberen deze kerk in evangelische richting om te turnen. De term 'evangelikaal' wordt in dezelfde betekenis gebruikt – in feite is dit een letterlijke (terug)vertaling van het engelse 'evangelical'.

Vele allochtone gemeenten van Afrikaanse, Zuid- en Midden-Amerikaanse herkomst vertonen eveneens evangelische trekken.

Vele evangelische groeperingen zijn sterk eschatologisch gericht, d.w.z. dat ze geloven dat Christus spoedig wederkomt. Dit verklaart hun inzet voor zending en evangelisatie, en hun meestal geringe betrokkenheid op de politiek, en vaak ook op sociale hervormingen.

In de Pinksterkerken wordt homoseksualiteit ten strengste afgekeurd. Door te bidden, moet je daar van af kunnen komen; als dat niet gebeurt, dan bidt je niet hard genoeg, of geloof je niet genoeg. Binnen de bredere evangelische gemeenschap, zoals gebundeld in de EA, wordt homoseksualiteit bijna overal afgewezen. Toch komen er de laatste tijd wat openingen. Waar bijvoorbeeld de EO in de jaren zeventig en tachtig nog uitzendingen maakte waarin uiterst negatief over homoseksualiteit werd gesproken, is het klimaat daar nu zodanig veranderd dat er enkele openlijke homo's werken. Er bestaat sinds 15 jaar een Werkgroep Evangelische Roze Vieringen (ERV; tot voor kort Evangelische Charismatische Vieringen geheten).

Het blijkt dat binnen de PKN, vooral confessionelen open staan voor de evangelische beweging. In vergelijking tot meer reformatorische christenen (de Gereformeerde bond en diverse kleine kerken aan de rechterzijde van het spectrum) zijn evangelische christenen minder gefixeerd op bijbelteksten en leerstellingen. Van veel groter belang acht men hoe je vanuit je geloof leeft, en dat uitdraagt. Een fraai staaltje van evangelisch denken geeft Nynke Eringa-Boomgaardt, Nederlands bekendste weigerambtenaar. Zij heeft zich op 12 februari 2007 door het Nederlands Dagblad laten interviewen. Een citaat:

“Uiteindelijk was de beslissende vraag voor Eringa: worden homo's gelukkig? God wil dat we gelukkig worden. Het is zijn liefde, benadrukt ze, die de grenzen bepaalt. 'Homoseksualiteit is zeer schadelijk', zegt Eringa. Zonder die overtuiging zou ze niet tegen het homohuwelijk zijn geweest. Homoseksualiteit ontstaat door een 'identiteitsprobleem' en leidt vaak tot lossere seksuele moraal, maar mensen worden daardoor niet gelukkiger. 'Mensen zeggen soms tegen me: 'ik begrijp je, ik vind homoseksualiteit ook vulgair'. Dat haat ik, want ik vind het helemaal niet vulgair. Het is een vergissing van mensen, maar wel een schadelijke.' “ Even tevoren had ze in dat interview aangegeven hoe ze tot dit inzicht gekomen was, hierover nog een citaat:

“Ze bestudeerde de Bijbel, las boeken over homoseksualiteit van zowel voor- als tegenstanders en sprak erover met anderen. Ze betrok er onder meer haar zus intensief bij, die werkte voor een evangelische organisatie, die studenten helpt de Bijbel te lezen. Op een dag, vertelt ze, zat ze met deze zus in de auto en sprak over homoseksualiteit. Terwijl ze nog in de auto zaten, begon het te stortregenen en daarna verscheen een regenboog. Voor de trouwambtenaar was dit geen toeval, maar een teken van God.”

Tja, de dames wisten vast niet dat binnen de homobeweging de regenboog geldt als symbool van trots. Maar voor christenen geldt de regenboog (ook) nog voor iets anders – na de zondvloed stelt God de regenboog als teken dat zoiets nooit meer gebeuren zal. Wat deed Eringa met dit symbool? Zij annexeerde het teken van het verbond tussen God en mens als bewijs van eigen gelijk.

© Landelijk KoördinatiePunt groepen kerk en homoseksualiteit (LKP)